

การปรากฏใหม่ภายใต้การรับรู้เดิมของวรรณกรรมไทยในบทเพลงไทยสากล
The New Appearances under the Old Perception of Thai Literature
in Thai Songs

ภาคภูมิ สุขเจริญ*

Pakpoom Sookcharoen

Received : October 11, 2018

Revised : December 3, 2018

Accepted : December 21, 2018

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการปรากฏใหม่ภายใต้เรื่องราวของวรรณกรรมไทยยุคอดีตในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่ ช่วงปี พ.ศ. 2556-2560 จำนวน 14 บทเพลง คือ ทศกัณฐ์มานะ, ตัวร้ายที่รักเธอ, ขุนช้าง (Loser man), คนหน้าตาไม่ดี ที่เธอยังรัก เงาะป่า, ในหนึ่งใจมีหนึ่งเดียว (จากใจสีดำ), พระราม (ขอโทษที่ทุเบา), มัจฉานุ (ขาดความอบอุ่น), รอ (นางเงือก), สีดา (I'm Sorry), ชนหมากล่อม (Fail), ไม่ใช่พระเอก (Foe), วันทอง, หนูมาน และ หัวใจทศกัณฐ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรากฏของตัวละครจากวรรณกรรมไทยยุคอดีตในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่ และเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดหลักของเพลงไทยสากลยุคใหม่จากวรรณกรรมไทยยุคอดีต ด้วยวิธีวิเคราะห์ด้วยบทจากเนื้อเพลงไทยสากลที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ ตัวละครของวรรณกรรมไทยยุคอดีต ผลจากการศึกษาพบว่า เพลงไทยสากลยุคใหม่สร้างสรรค์เนื้อเพลงโดยได้แนวคิดหรือแรงบันดาลใจมาจากตัวละครในวรรณกรรมไทยยุคอดีต 4 เรื่องหลัก คือ รามเกียรติ์ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน สังข์ทอง และพระอภัยมณี และลักษณะการปรากฏใหม่ของตัวละครจากเรื่องดังกล่าวปรากฏได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ปรากฏกับตัวละครฝ่ายร้าย โดยการใช้ภาษาสื่ออารมณ์โน้มน้าวให้เห็นใจและมีอารมณ์คล้ายตาม และลักษณะที่สองปรากฏกับตัวละครที่มีความสัมพันธ์กับฝ่ายดี โดยใช้ภาษาสื่ออารมณ์ตอกย้ำความน่าสงสารและแสดงให้เห็นถึงชีวิตที่ รันทด และการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดหลักของเพลงไทยสากลยุคใหม่นั้นปรากฏ 2 ลักษณะ คือ การใช้สุนทรียภาพแบบเลือกเน้นจุดสนใจ (Emphasis or Centre of Interest) และลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบสร้างความแตกต่าง (Contrast) ซึ่งมีความแตกต่างจากเพลงไทยในอดีตที่มุ่งสื่อสารเรื่องความรักของตัวละครสองฝ่ายโดยเน้นจุดจบแบบสุขนานกรรม หรือการเล่าเรื่องราวความกล้าหาญของตัวละครนั้นๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาอย่างชัดเจน จึงกล่าวได้ว่าการปรากฏใหม่ของวรรณกรรมไทยยุคเก่านี้ได้ผสมผสานแนวคิดและค่านิยมผ่านการรับรู้เดิมให้กับเพลงไทยสากลยุคใหม่ได้อย่างสมบูรณ์และลงตัว

คำสำคัญ : เพลงไทยสากล / วรรณกรรมไทย / การปรากฏใหม่

*อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer at the Department of Thai Language Faculty of Humanities Naresuan University

ABSTRACT

This research is a study of the new appearance under the old knowledge of Thai literature in 14 modern Thai songs among 2013-2017 year, namely, Thotsakan Mana, Tuarai Thee Ruk Thur, Khun Chang (Loser man), Khon Nata MaiDee Thee Thur Yang Ruk, Ngor Par, Nai Jai Mee Nueng Deaw (Jak Jai Seeda), Phra Ram (Khor Thot Thee Hoo Bao), Matchanu (Khat Kwam Oboon), Ror (Nang Nguek), Seeda (I'm Sorry), Khan Mark Lom (Fail), Maichai Phra Ek (Foe), Wanthong, Hanuman and Huajai Thotsakan. The objective of this research is to study the presence of the Thai literature characters in the former times and to study the change of the main concepts of modern Thai songs from the past Thai literature by analyzing the 14 Thai song lyrics which are related to the characters of the past Thai literature. The findings show that the modern Thai songs create the lyrics by expressing ideas or inspirations from the characters in four main of Thai literature works Ramayana, Khun Chang Khun Phaen, Sung-Thong and Phra Abhaimani; moreover, there are two types of the characters appear in the songs. First is the appearance of the antagonist by using language to convince to sympathy mood. Second is the appearance with the protagonist by using language to express poor mood and difficult life. Besides, the change of the main concept of modern Thai songs classify in two kinds: Emphasis or Center of Interest and the used of contrasting artistic aesthetics which are different from Thai song in the past, because it aims to communicate the love of the two sides of characters by focusing on the tragedy ending or narrate the story of the bravery of the character to achieve confidence and faith. In addition, the new appearance of old Thai literature perfectly combines the concept and values through the old perception of modern Thai music.

Keywords : Thai Music / Modern Thai Song / Thai Literature / New Appearances

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเพลงถือเป็นวรรณกรรมยอดนิยมประเภทหนึ่งที่คนทุกเพศทุกวัยให้ความสนใจไม่น้อยไปกว่าวรรณกรรมประเภทอื่นๆ (Thippana., 2017) นอกจากวัตถุประสงค์หลักเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและสร้างความบันเทิงให้กับตนเองแล้วนั้น สิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามคือความหมายที่แฝงไว้ในเนื้อเพลงซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้แต่งมุ่งนำเสนอด้วยการใช้สัญลักษณ์ ในบางบทเพลงผู้แต่งได้แสดงให้เห็นถึงสุนทรีย์และความงดงามแห่งภาษา ที่เติมเต็มไปด้วยความหมายและสื่อได้ถึงอารมณ์ของผู้แต่ง (Thaiwannasri., 1986) โดยเฉพาะบทเพลงไทยสากลปัจจุบันจำพวกหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลหรือแรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวของวรรณกรรมในสมัยอดีต แม้ว่ายุคสมัยและแนวคิดในการสร้างสรรค์เพลงจะเปลี่ยนแปลงไป แต่เนื้อหาในเพลงไทยสากลปัจจุบันยังคงมีกลิ่นอายของวรรณกรรมยุคเก่าผสมผสานอยู่ด้วย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นการนำเนื้อหาจากวรรณกรรมไทยยุคเก่ามานำเสนออีกครั้งเพื่อแสดงถึงมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิมของผู้คนสมัยใหม่ถือได้ว่าเป็น “การปรากฏใหม่” ของวรรณกรรมยุคเก่า ซึ่งกระแสนิยมบทเพลงลักษณะนี้ได้เริ่มต้นขึ้นจากนักฟังเพลงกลุ่มหนึ่ง และ

เมื่อได้รับการยอมรับจึงทำให้เกิดความนิยมอย่างแพร่หลาย และบทเพลงลักษณะดังกล่าวเริ่มปรากฏออกสู่ตลาดนักฟังเพลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา

จากการปรากฏของเนื้อหาเพลงไทยสากลยุคใหม่ที่ยังอิงเรื่องราวหรือกล่าวถึงตัวละครต่างๆ ในวรรณกรรมยุคอดีตนี้เอง จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยเลือกจะศึกษาการปรากฏของตัวละครจากวรรณกรรมไทยยุคอดีตในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่ และศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดหลักของเพลงไทยสากลยุคใหม่จากวรรณกรรมไทยยุคอดีต โดยเก็บข้อมูลจากบทเพลงที่เริ่มต้นและได้รับความนิยมในช่วงปี พ.ศ. 2556-2560 จำนวน 14 บทเพลง (spokedark.tv, 2017) ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างดีจากผู้ฟังผ่านเว็บไซต์ Youtube โดยมีจำนวนผู้เข้าชม (ยอดวิว) จำนวนมากอันเป็นสิ่งที่แสดงความนิยมในบทเพลงดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรากฏของตัวละครจากวรรณกรรมไทยยุคอดีตในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงแนวคิดหลักของเพลงไทยสากลยุคใหม่จากวรรณกรรมไทยในอดีต

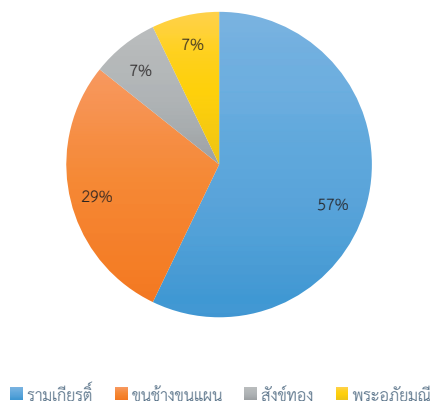
วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมเพลงไทยสากลยุคปัจจุบันสมัย พ.ศ. 2556-2560 จำนวน 14 บทเพลง
2. ศึกษาวิจัย ตำรา บทความวิชาการ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวรรณกรรม
3. ศึกษาประวัติและเนื้อเรื่องของวรรณกรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับเพลงไทยสากล
4. ศึกษาอัตลักษณ์ของตัวละครจากวรรณกรรมไทยในเพลงไทยสากลเทียบกับเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมไทยในอดีต
5. ศึกษาการปรากฏของตัวละครจากวรรณกรรมไทยยุคอดีตในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่
6. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดหลักของเพลงไทยสากลจากวรรณกรรมไทยเทียบกับเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมไทยในอดีต
7. นำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การปรากฏของตัวละครจากวรรณกรรมไทยยุคอดีตในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่

จากการศึกษาวรรณกรรมไทยในเพลงไทยสากลช่วงปี พ.ศ. 2556-2560 จำนวน 14 บทเพลง พบว่าเพลงไทยสากลที่นำมาศึกษาทุกเพลงมีความสัมพันธ์กับวรรณกรรมไทยอย่างลึกซึ้งในมิติลักษณะการสร้าง คือ เพลงไทยสากลที่ศึกษาทุกเพลงแต่งเนื้อเพลงขึ้นใหม่โดยได้แนวคิดหรือแรงบันดาลใจมาจากวรรณกรรมไทย 4 เรื่องหลัก คือ รามเกียรติ์ พบมากที่สุดถึง 8 บทเพลง เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน พบ 4 บทเพลง สังข์ทอง และ พระอภัยมณี พบเรื่องละ 1 บทเพลง คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้

ภาพที่ 1 อัตราส่วนความสัมพันธ์เพลงไทยสากลกับวรรณกรรมไทย

จากแผนภูมิแสดงให้เห็นว่าบทเพลงที่ได้รับแนวคิดในการสร้างสรรค์มาจากวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์พบอัตราส่วนมากที่สุด ถึงร้อยละ 57 จากการปรากฏของวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์ในอัตราส่วนมากที่สุดนี้แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ การยอมรับ ซึ่งอยู่คู่กับคนไทยมาอย่างยาวนาน ดังที่ Satchaphan. (2011, p.40) ได้กล่าวไว้ว่า วรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์เป็นวรรณกรรมที่มีความสัมพันธ์กับคนไทยมาเป็นเวลานาน ได้รับการบอกเล่าผ่านบทเรียนและผู้คนบ่อยครั้ง มีเรื่องราวที่สนุกสนานประทับใจ และมีตัวละครที่มีบทบาทโดดเด่นหลายตัวละคร เช่น พระราม ทศกัณฐ์ หนุมาน นางสีดา เป็นต้น จึงทำให้วรรณกรรมเรื่องนี้ยังคงได้รับความนิยมอยู่ทุกยุคสมัย ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้สร้างสรรค์บทเพลงก็ยังคงเลือกนำเสนอตัวละครจากในวรรณกรรมเรื่องนี้ และเมื่อบทเพลงนำเสนอออกมาก็ได้รับความนิยมจากผู้ฟังเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 1 ตัวละครจากวรรณกรรมไทยในอดีตที่ปรากฏในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ปีที่เผยแพร่	จากวรรณกรรมไทย	ตัวละครที่นำมาสร้างในบทเพลง
1	ทศกัณฐ์มานะ	2556	รามเกียรติ์	ทศกัณฐ์
2	ตัวร้ายที่รักเธอ	2559	รามเกียรติ์	ทศกัณฐ์
3	ขุนช้าง (Loser man)		เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	ขุนช้าง
4	คนหน้าตาไม่ดี ที่เธอยังรัก เงาะป่า		สังข์ทอง	สังข์ทองในรูปเงาะป่า
5	ในหนึ่งใจมีหนึ่งเดียว (จากใจสีดา)		รามเกียรติ์	สีดา
6	พระราม (ขอโทษที่ทุเบา)		รามเกียรติ์	พระราม
7	มัจฉานู (ขาดความอบอุ่น)		รามเกียรติ์	มัจฉานู
8	รอ (นางเงือก)		พระอภัยมณี	นางเงือก
9	สีดา (I'm Sorry)		รามเกียรติ์	พระราม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ปีที่เผยแพร่	จากวรรณกรรมไทย	ตัวละครที่นำมาสร้างในบทเพลง
10	ขันหมากล้ม (Fail)	2560	บทเสภาขุนช้างขุนแผน	ขุนช้าง
11	ไม่ใช่พระเอก (Foe)		บทเสภาขุนช้างขุนแผน	ขุนช้าง
12	วันทอง		บทเสภาขุนช้างขุนแผน	ขุนช้าง
13	หนุมาน		รามเกียรติ์	หนุมาน
14	หัวใจทศกัณฐ์		รามเกียรติ์	ทศกัณฐ์

จากตารางที่ 1 แสดงตัวละครจากวรรณกรรมไทยในอดีตที่ปรากฏในบทเพลงไทยสากลยุคใหม่ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การนำวรรณกรรมไทยยุคอดีตมาสร้างเพลงไทยสากลในปัจจุบันนิยมนำตัวละครเอกที่โดดเด่นในวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ มาสร้างผลงานเพื่อสื่ออารมณ์ของผู้แต่ง ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการปรากฏใหม่ของตัวละครได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ปรากฏกับตัวละครฝ่ายร้าย และลักษณะที่ปรากฏกับตัวละครที่มีความสัมพันธ์กับฝ่ายดี

1. ลักษณะที่ปรากฏกับตัวละครฝ่ายร้าย การปรากฏในลักษณะนี้จะนิยมใช้ตัวละครฝ่ายร้ายหรือตรงข้ามกับตัวละครเอกมานำเสนอโดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางประการเพื่อให้ผู้ฟังเกิดมุมมองใหม่ คือ การนำเสนอความรู้สึกเศร้าที่เกิดจากความผิดหวัง และความน่าสงสารอันเกิดจากโชคชะตาที่ลิขิตให้เกิดเป็นตัวร้ายจึงต้องพบกับความผิดหวังในความรัก โดยมีกลวิธีการใช้ภาษาที่สื่ออารมณ์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังเกิดความเห็นคล้อยตามหรือเพื่อสนับสนุนความรักของตัวร้าย ตัวละครที่ปรากฏในลักษณะนี้ได้แก่ ทศกัณฐ์ และขุนช้าง ดังตัวอย่างจากเพลงหัวใจทศกัณฐ์ (Pratumwam., 2017) ที่ปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางประการจากตัวบทวรรณคดีเดิมที่บอกเพียงว่าทศกัณฐ์มีความรักต่อนางสีดามาก เมื่อถูกทหารฝ่ายพระรามมาชิงตัวนางคืนไปก็ทำให้นางรู้สึกคับแค้นใจมากจนถึงขั้นกินไม้ไผ่จนไม่ได้นอนไม่หลับ แต่เนื้อหาที่ผู้แต่งเพลงดัดแปลงมานำเสนอแสดงให้เห็นในมุมมองของทศกัณฐ์ที่แม้จะเป็นตัวละครฝ่ายร้ายแต่ถึงอย่างไรทศกัณฐ์ก็มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนตัวละครฝ่ายดีหรือผู้คนปกติทั่วไป โดยเฉพาะเมื่อนางสีดาจากไปทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนถูกทิ้งจึงรู้สึกเสียใจ ดังเนื้อเพลง

บทละครเรื่องรามเกียรติ์	เพลงหัวใจทศกัณฐ์
ความรักเจ้าเยาวเรศ เปรียบปานดวงเนตรก็เปรียบได้ ขอเชิญพวยอดดอไท มาไปเป็นศรีเมืองมาร...	“...ฉันก็มีหัวใจ ที่เหมือนเหมือนคนทั่วไป วันที่ถูกทิ้งก็มีน้ำตา และยังหวนไหวกับคำรำลา มีหัวใจที่เหมือนเหมือนคนทั่วไป ยิ่งคิดถึงยิ่งทำให้เพื่อ ยิ่งพบเจอยิ่งทำให้มีน้ำตา อันตัวเรานั้นคือทศกัณฐ์ พระราชแห่งกรุงลงกา...” (Pratumwam., 2017)
ความรักรุ่งตรึงจิต คิดใคร่ร่วมรสสงสาร ราคร้อนดังหนึ่งเพลิงกาล พญามารร้ายจวนป่วนใจ...	
ลตองคัลลงเหนือบรรจรณ์ พระกรกำยักตรัยกษา ให้คังคั่นแน่นในอุรา กายาร้อนรุ่มดังสุ่มไฟ	
คิดอายเทวาสราวัณ พญายักษ์ทอดถอนใจใหญ่ อกเอ๋ยครั้งนี้ไม่เห็นใคร จะเป็นที่พึ่งได้ก็ไม่มี	
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์, รัชกาลที่ 1)	

อีกตัวละครหนึ่ง คือ ตัวละครขุนช้างซึ่งเป็นตัวละครที่ผู้อ่านมักไม่ค่อยชื่นชอบเนื่องจากเป็นตัวละครที่มีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ไม่เหมือนกับตัวละครเอกที่มีรูปร่างงามอย่างขุนแผน ในบทเพลงไม่ใช่พระเอก (Hemawong., 2017) ผู้แต่งได้ปรับเปลี่ยนเนื้อความจากเดิมคือตอนที่ขุนแผนมาชิงตัวนางวันทองไป ทำให้ขุนช้างรู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถช่วยเหลือนางไว้ได้ ผู้สร้างสรรค์เพลงได้ปรับเปลี่ยนเนื้อความบางประการเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกของขุนช้างที่มีความอึดอัดและเสียใจต่อการกระทำของนางวันทองที่ยังมีความรักต่อขุนแผน แต่ด้วยความรักที่มีต่อนางวันทองขุนช้างก็ยังคงต้องอดกลั้นฝืนใจไว้ ดังเนื้อเพลง

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	เพลงไม่ใช่พระเอก
เที่ยวค้นหาวันทองลงมองคลาน เห็นพวงพานเกลื่อนกลาด ประหลาดใจ เปิดหีบผ้าหยาไปหลายผืน ยิ่งสะอื้นไม่สมประดีได้ ทั้งแหวนหวัก็หายไพลหลายใบ แลไปเห็นหนังสือที่ฝาล้น ในใจความนั้นว่าเจ้าวันทอง มัวหมองวิโยคโศกศัลย์ ให้เร่งติดตามไปไนไพรวัน เมื่อไกรชนขุนแผนแสนศักดา สะกดขึ้นเรือนเข้ามาในห้อง น่องได้ปลุกปลักเป็นหนักหนา ได้ตัดทวนเขาไว้เป็นหลายครา เขาเงือดบาจะฆ่าเสียให้ตาย เป็นหญิงจนจริงจึงไปด้วย เพราะไม่มีใครช่วยไช้หนีหน่าย (เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)	“...แอบเห็นเธอไปกับใคร แต่ฉันนั้นก็เข้าใจ ว่าฉันไม่ใช่คนอื่นใดแค่คนเก่า แต่เห็นแล้วมันชดดา หัวใจมันเริ่มจะชา อยากจะเห็นเขาและเธอเลิกรา กันสักที ไม่ใช่พระเอก ฉันทนไม่ไหว ฉันมีหัวใจ อย่าทำอะไรให้มันเกินทน...” (Hemawong, S., 2017)

จะเห็นได้ว่า จากบทเพลงทั้งสองเพลง ผู้แต่งได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางประการเพื่อนำเสนอมุมมองของตัวละครฝ่ายร้ายหรือฝ่ายตรงข้ามกับฝ่ายดีในอีกแง่มุมหนึ่ง โดยใช้ภาษาที่โน้มน้าวใจ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสงสาร เห็นใจตัวละครนั้นตามเจตนาที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ

2. ลักษณะที่ปรากฏกับตัวละครที่มีความสัมพันธ์กับฝ่ายดี การปรากฏในลักษณะนี้ เป็นการนำตัวละครเอกที่ไม่ใช่ฝ่ายร้ายมานำเสนอ ผู้สร้างสรรค์จึงใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นภาพความรันทดน่าสงสารหรือความผิดหวังของตัวละครที่เกิดจากความรัก มานำเสนอผ่านใจความหลักของบทเพลง ดังตัวอย่างในบทเพลงมัจฉานุ (ขาดความอบอุ่น) (Bigbite., 2016) ในเพลงนี้ ผู้แต่งได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาจากเดิมที่มีมัจฉานุได้ตอบไมยราพว่าตนชื่อมัจฉานุเป็นบุตรของนางสุพรรณมัจฉา โดยนางสุพรรณมัจฉาสารอกตนไว้ที่ริมหาดทรายแล้วไม่กลับมาอีกเลย ซึ่งผู้แต่งได้สอดแทรกเนื้อหาบางประการด้วยถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ให้ผู้ฟังเกิดความสงสาร เห็นใจในตัวละครมัจฉานุ ที่ถูกพ่อกับแม่ทิ้งไป ดังเนื้อเพลง

บทละครเรื่องรามเกียรติ์	เพลงมัจฉานุ (ขาดความอบอุ่น)
๑ บัดนั้น จึ่งหลานพระพายใจหาญ ได้ฟังอสุราบัญชาการ กราบกับบทมาลัยด้วยยินดี แล้วทูลว่าอันตัวข้า ชื่อมัจฉานุกระปีศรี นางสุพรรณมัจฉานารี เทวีเป็นพระมารดร มาตลอดข้าไว้ที่หาดทราย ชายฝั่งริมเชิงสิงขร แล้วคืนไปยังสาคร บังอรมิได้กลับมา ฯ (บทละครเรื่องรามเกียรติ์, รัชกาลที่ 1)	“...มัจฉานุ ไม่มีที่ติตรงไหน พวกท่านถึงทิ้งกันไป ไม่เหลือเยื่อใยให้ฉัน ฉันคนนี้ อยากเข้าอกเข้าใจ ผิดพลั้งประการใด ช่วยบอกฉันทีได้ไหม...” (Bigbite., 2016)

จากเนื้อเพลงจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางประการจากตัวบทวรรณคดี เพื่อให้เพลงที่สร้างสรรค์สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในวรรณคดีได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกผิด ความเศร้าโศกเสียใจของตัวละคร ทำให้ผู้ฟังเกิดมุมมองใหม่ เข้าใจความรู้สึกของตัวละครนั้นๆ เกิดความสงสัย และมีความเห็นตรงตามนัยยะที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอในบทเพลง

การเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดหลักของเพลงไทยสากลจากวรรณกรรมไทย

จากการศึกษาวรรณกรรมไทยที่ปรากฏอยู่ในเพลงสากลช่วง พ.ศ. 2556-2560 ทั้ง 14 เพลง พบว่าแนวคิดหลักส่วนใหญ่ของวรรณกรรมไทยที่นำมาสร้างเพลงไทยสากลในปัจจุบันนิยมนำเสนอมุมมองเรื่องความรักที่ไม่สมหวังใน 2 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ ลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบเลือกเน้นจุดสนใจ (Emphasis or Centre of Interest) และลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบสร้างความแตกต่าง (Contrast) (Thinnaboot., 1990)

1. ลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบเลือกเน้นจุดสนใจ (Emphasis or Centre of Interest) คือการมุ่งพรรณนาอารมณ์เศร้าไม่สมหวังในความรัก หรือรู้สึกผิดเพราะความรัก รำพึงรำพัน ทั้งในรูปแบบหนุ่มสาวและความสัมพันธ์ครอบครัว เช่น ในบทเพลงรอ (นางเงือก) (Khanitsorn., 2016) ดังเนื้อเพลงที่ว่า

...เธออยู่ไหน ป่านนี้เป็นเช่นไร
รู้ไหมคนรอใจจะขาด
ตั้งนางเงิกน้อยรอคอยพระอภัย...

จากเนื้อเพลงข้างต้นเป็นลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบเน้นจุดสนใจที่มุ่งแสดงให้เห็นถึงอารมณ์เศร้าโศกเสียใจจากการรอคอยคนรักด้วยความเป็นห่วงอย่างมากจนแทบจะขาดใจ เหมือนกับนางเงือกที่รอคอยพระอภัยมณี

จากการศึกษาพบลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบเลือกเน้นจุดสนใจนี้ในบทเพลงรอ (นางเงือก), พระราม (ขอโทษที่หุบเขา), ในหนึ่งใจมีหนึ่งเดียว (จากใจสีดา), มัจฉานุ (ขาดความอบอุ่น), สีดา (I'm Sorry), ชันหมากล่อม (Fail), ไม่ใช่พระเอก (Foe), วันทอง และหัวใจทศกัณฐ์

2. ลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบสร้างความแตกต่าง (Contrast) คือ นำเสนอการเปรียบเทียบตัวละครสองตัวให้แตกต่างกันเพื่อตอกย้ำความรันทดน่าสงสารของตัวละครหลักที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ เช่น ในบทเพลงตัวร้ายที่รักเธอ (Wongmanit., 2016) ดัง เนื้อเพลง

...ดังทศกัณฐ์ที่แพ้พระรามทุกที
ให้ตีแค่ไหนก็ไม่ได้ใจสีดา
ถึงกูจะร้าย กูก็รักไม่น้อยกว่าเขา
แล้วเหตุใดเล่า จึงเป็นตัวเราที่แพ้เสมอ...

จากเนื้อเพลงจะเห็นได้ว่าผู้แต่งมีการเปรียบเทียบระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทศกัณฐ์แม้จะมีความพยายามในการแสดงความรักต่อนางสีดามากเพียงใด ท้ายที่สุดก็ยังไม่สามารถได้ใจจากนางสีดา ซึ่งต่างจากพระรามอย่างเห็นได้ชัด

พบลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบสร้างความแตกต่าง (Contrast) ในบทเพลงตัวร้ายที่รักเธอ, ขุนช้าง (Loserman), ชันหมากล่อม (Fail) และไม่ใช่พระเอก (Foe)

จะเห็นได้ว่าลักษณะการใช้สุนทรียภาพทั้ง 2 ลักษณะข้างต้นพบ 2 บทเพลงที่ปรากฏทั้งสองลักษณะพร้อมกันคือบทเพลงชั้นหากลุ่ม (Fail) และบทเพลงไม่ใช่พระเอก (Foe) ซึ่งแสดงให้เห็นการใช้สุนทรียภาพเพื่อนำเสนอมุมมองเรื่องความรักที่ไม่สมหวังให้ปรากฏอย่างชัดเจนและเข้าถึงอารมณ์ผู้ฟังมากยิ่งขึ้น

ไม่พบการปรากฏลักษณะการใช้สุนทรียภาพทั้ง 2 ลักษณะในบทเพลงทศกัณฐ์มานะ เนื่องจากเนื้อหามุ่งเน้นเพียงการเกี่ยวพาราสีโดยพรรณนาถึงความรักของทศกัณฐ์ที่เชิญชวนให้นางสีดาได้รับรัก, บทเพลงคนหน้าตาไม่ดี ที่เธอยังรักเงาะป่า (สังข์ทอง) ปรากฏเนื้อหาเชิงขอบคุณที่ไม่ได้เลือกรักบุคคลเพียงเห็นแค่เปลือกนอก และบทเพลงหนูมาน ปรากฏเนื้อหาแสดงความจงรักภักดีต่อพระราม

อภิปรายผลการวิจัย

การสร้างสรรคเพลงไทยสากลที่มีเนื้อหาจากวรรณกรรมไทย ช่วงปี พ.ศ. 2556-2560 แสดงให้เห็นถึงการปรากฏใหม่ของวรรณกรรมไทยยุคอดีต ผ่านเนื้อเพลงซึ่งแต่งขึ้นใหม่โดยได้รับแนวคิดหรือแรงบันดาลใจมาจากวรรณกรรมไทยยุคอดีต ซึ่งเพลงไทยสากลยุคใหม่นี้แตกต่างจากเพลงไทยในอดีตที่มีการนำเนื้อหาจากวรรณกรรมไทยโดยตรงแล้วนำมาแต่งขยายเพิ่มเติมหรือดัดแปลงเนื้อหาในบางตอน แต่บทเพลงที่นำมาศึกษาจะพบการแต่งเนื้อหาขึ้นใหม่โดยอาศัยเค้าโครงจากวรรณกรรมไทยและใส่ทำนองแบบเพลงไทยสากลสมัยใหม่เข้าไปอย่างลงตัว นับว่าเป็นการสร้างสรรควรรณกรรมเพลงแบบสื่อผสมอย่างน่าสนใจ นอกจากนี้ในการนำเสนอตัวละคร มิได้นำเสนอเพียงตัวละครฝ่ายดีหรือที่มีความสัมพันธ์กับฝ่ายดีเท่านั้น แต่ยังนำเสนอตัวละครฝ่ายร้ายหรือตรงข้ามกับฝ่ายดีด้วยการแสดงให้เห็นถึงที่น่าสงสาร ความรินทร์ และข้อดีของตัวละครฝ่ายร้ายได้อย่างลงตัวและน่าสนใจ

จะเห็นได้ว่า เพลงไทยสากลทั้ง 14 เพลงนี้ ผู้สร้างสรรค์ด้านศิลปะบทเพลงมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่ออารมณ์ให้ผู้ฟังมีความรู้สึกร่วมและคล้อยตามซึ่งเป็นกลวิธีทางสุนทรียภาพทางศิลปะของเพลงไทยสากลในยุคปัจจุบันที่ประกอบไปด้วยลักษณะการใช้สุนทรียภาพแบบเน้นจุดสนใจและแบบความแตกต่าง นอกจากนั้นยังแฝงการเสียดสีค่านิยมที่มองคนจากรูปลักษณ์ภายนอก และสะท้อนปัญหาครอบครัวในยุคปัจจุบัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการใช้วรรณกรรมเพื่อเป็นเครื่องมือสะท้อนภาพสังคมและเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังได้ร่วมคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องด้วยหน้าที่หลักของวรรณกรรมและศิลปะคือการช่วยจรรโลงจิตใจของคนสังคมเพื่อให้อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข แนวคิดเหล่านี้แตกต่างจากแนวคิดของเพลงไทยในอดีตที่มุ่งสื่อสารเรื่องความรักของตัวละครสองฝ่ายโดยเน้นจุดจบแบบสุขนาฏกรรม หรือแสดงเรื่องราวความกล้าหาญของตัวละครนั้นๆ เพื่อสร้างความศรัทธา จึงกล่าวได้ว่าการปรากฏใหม่ของวรรณกรรมไทยยุคเก่านี้ได้ผสมผสานแนวคิดและค่านิยมผ่านการรับรู้เดิมให้กับเพลงไทยสากลยุคใหม่ได้อย่างสมบูรณ์และลงตัว

การศึกษาพลวัตของวรรณกรรมไทยในเพลงไทยสากลตามแนวสุนทรียศาสตร์ครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลค่านิยมเพลงไทยจากวรรณกรรมในปัจจุบันก่อให้เกิด “วัฒนธรรมประชานิยม” รูปแบบหนึ่ง Senakham. (2006, pp.129-130) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมประชานิยม หมายถึง วัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับของผู้คนจำนวนมากในสังคม เช่น เสื้อผ้า ดนตรี กีฬา เป็นต้น ทั้งนี้ Oudmuangkarn. (2008) ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมประชานิยมเรื่องสังข์ทองฉบับต่างๆ พบว่า วรรณกรรมเรื่องสังข์ทองเป็นวรรณกรรมที่ปรับเปลี่ยนเนื้อหาไปตามวัฒนธรรมประชานิยม โดยนำมาผลิตซ้ำให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แทรกเรื่องราวใหม่ๆ ให้ตรงตามความต้องการของผู้ชมในปัจจุบัน เช่นเดียวกันกับการนำวรรณกรรมไทยในสมัยก่อนมาปรับเปลี่ยนและสร้างสรรค์เป็นบทเพลง ซึ่งการสร้างสรรค์บทเพลงที่ผสมผสานความคิดจากวรรณกรรมไทยในอดีตนี้ นับเป็นการผลิตวรรณกรรมซ้ำในรูปแบบใหม่ซึ่งมีการ

ปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางประการให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันที่เกิดปรากฏการณ์โยกย้ายของผู้อพยพในยุคนี้อย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ar-reesiri. (2011) ที่ได้ศึกษาบทละครโทรทัศน์ของไทยที่ออกอากาศในช่วง พ.ศ. 2531-2551 ซึ่งการนำบทละครโทรทัศน์มาผลิตซ้ำสามารถแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของอุดมการณ์ทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมในช่วงเวลานั้นๆ อีกด้วย บทเพลงไทยสากลยุคใหม่ที่สร้างสรรค์จากวรรณกรรมไทยยุคอดีตทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงเสน่ห์ของเอกลักษณ์ความเป็นไทยได้อย่างแท้จริงและมีความเป็นสากลร่วมสมัยน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง นับเป็นการสร้างค่านิยมร่วมสมัยที่ช่วยเผยแพร่และอนุรักษ์วรรณกรรมไทยอันเป็นมรดกของชาติผ่านบทเพลงไทยสากลในปัจจุบันที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวรรณกรรมไทย การศึกษาพลวัตของการปรากฏใหม่ภายใต้การรับรู้เดิมของวรรณกรรมไทยในบทเพลงไทยสากลจึงทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมไทยกับเพลงไทยสากลอย่างลึกซึ้งและน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถนำลักษณะการศึกษานี้ไปใช้ศึกษาบทเพลงที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อทำความเข้าใจและเปรียบเทียบความนิยมของการนำวรรณกรรมไทยมาประกอบบทเพลงไทยสากล
2. สามารถนำเพลงไทยสากลและเพลงลูกทุ่งยุคใหม่ที่มีการปรากฏของวรรณกรรมไทยยุคเก่ามาศึกษาเพื่อเปรียบเทียบแนวคิดและลักษณะการนำเสนอตัวละครหลักได้

References

- Ar-reesiri, N. (2011). *Analyzing social ideology appearing in reproduced Thai drama series*. Master's thesis, ChiangMai University,
- Bigbite. (2016). *Matchanu (Khat-KhwamOpOun)*. [Online]. Available : <https://www.facebook.com/notes/bp-furious/เนื้อเพลง-มังกร-ชาติความอบอุ่น/1107608182652392> [2016, September 1].
- Fine Arts Department. (2545). *KhunChang KhunPhaen*. (17th edition). Bangkok : Bannakhan.
- Hemawong, S. (2016). *Mai Chai Pra Eek (Foe)*. [Online]. Available : <https://www.siamzone.com/music/thailyric/12198> [2016, September 1].
- Khanitsorn, N. (2016). *Ror songs (Mermaid)*. [Online]. Available : http://lyricry.blogspot.com/2016/07/blog-post_920.html [2017, September 1].
- King Rama I. (2554). *Ramayana*. (2 nd ed.). Bangkok : Phetkarat.
- Oudmuangkam R. (2008). *A Study of the Sangthong as popular cultural literature*. Master's thesis, Silpakorn University, Nakhon Pathom.
- Pratumwan, T. (2017). *Hua jai Tossakan (Devil's Heart)*. [Online]. Available : <https://www.siamzone.com/music/thailyric/13025> [2016, September 1].
- Satchaphan, R. (2011). *Nomenclature Dictionary of Ramayana*. Bangkok : Satapornbooks.
- Senakham, T. (2006). *Leaw Nah Lae Lang POP Cultural*. Bangkok : Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organisation).

- Spokedark.tv. (2017). **Come listen! 10 modern Thai songs inspired by characters in Thai literature.** [Online]. Available : <https://www.spokedark.tv/posts/song-inspire-by-literature/> [2016, September 1].
- Thaiwannasri, P. (1986). **Thai Literature from Soontharaporn songs.** Master's thesis, Srinakarinvirot Pitsanuloke, Pitsanuloke.
- Thinnaboot, P. (1990). Art & Emotional Expression. **Journal of Khuruparithat**, 15(1), 86-91.
- Thippana, S. (2017, January-April). Creative Discourse in songs, August 7, Referendum democratic stability by Office of the Election of Thailand (OECT). **Journal of Phraewakalasin Kalasin University**, 4(1), 113-117.
- Wongmanit, K. (2016). **Tua rai thi rak ter songs (Tossakan).** [Online]. Available : <https://www.siamzone.com/music/thailyric/11246> [2016, September 1].